

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ پوشش و آرایش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: علی راضی

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۲۳

نظر حضرت علامه منصور هاشمی خراسانی در مورد تراشیدن ریش چیست؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۲۶

گذاشتن ریش، سنت است و به شعار مسلمانان در جهان تبدیل شده است و با این وصف، تراشیدن آن، هرگاه سبب همانندی با غیر مسلمانان شود، جایز نیست؛ چراکه خداوند همانندی با کافران را ناروا شمرده^۱ و کسانی را به سبب آن نکوهش کرده^۲ و هر گونه گرایش به ظالمان را موجب عقاب دانسته است^۳، ولی مرتب و کوتاه کردن ریش در حدی که سبب همانندی با غیر مسلمانان نمی‌شود، اشکالی ندارد، بل در حدی که سبب تمایز از کاهنان یهود و مرتاضان هند و مفسدان داعش می‌شود، واجب است؛ چنانکه یکی از یارانمان ما را خبر داد، گفت:

«رَأَى الْمَنْصُورُ فِي لِحْيَتِي سُعُوثَةً فَقَالَ: مِنَ الْمَرْوَةِ اغْتِدَالُ اللَّحْيَةِ، قُلْتُ: هَلْ لِلرَّجُلِ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ لِحْيَتِهِ؟ قَالَ: لَا جُنَاحَ عَلَيْهِ مَا لَمْ يَخْلُقْ فَيَتَشَبَّهُ بِالْفَاسِقِينَ، قُلْتُ: إِنَّهُمْ يَقُولُونَ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا شَيْءٌ وَإِنْ بَلَغَتِ الرُّكْبَةَ! قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ! هَذَا قَوْلُ الْكُهَّانِ وَالْجُوكِيَّةِ، بَلْ يَأْخُذُ مِنْهَا وَيَتَجَمَّلُ»^۴؛ «منصور در ریش من ژولیدگی یافت، پس فرمود: از مرّوت، اعتدال ریش است، گفتم: آیا مرد می‌تواند از ریش خود کم کند؟ فرمود: گناهی بر او نیست مادامی که نتراشد پس به فاسقان شبیه شود، گفتم: آن‌ها می‌گویند که از آن چیزی کم نمی‌کند اگرچه به زانو برسد! فرمود: سبحان الله! این سخن کاهنان و جویان است، بلکه از آن کم می‌کند و آراستگی می‌جوید».

۱. النساء/ ۱۴۰

۲. التوبة/ ۳۰

۳. هود/ ۱۱۳

۴. گفتار ۵۸، فقره ۶

تعليقات

پرسش‌ها و پاسخ‌های فرعی

پرسش فرعی ۱

نویسنده: رضاراضی

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۱/۲۵

فرق جایز نیست با حرام است در چیست؟

حرام بودن تراشیدن ریش را از قرآن اثبات کنید.

حدّ شرعی ریش حداقل چقدر است؟

پاسخ به پرسش فرعی ۱

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۱/۲۹

«جایز» عنوان کاری است که عقابی بر انجام آن مترتب نمی‌شود و «حرام» عنوان کاری است که عقابی بر انجام آن مترتب می‌شود و با این وصف، «جایز نیست» با «حرام است» تفاوت معنایی ندارد، جز آنکه ممکن است در عبارت «حرام است» قاطعیّت بیشتری نهفته باشد، تا حدّی که اراده‌ی «کراهت شدید» از عبارت «جایز نیست» ممکن است، ولی از عبارت «حرام است» ممکن نیست.

اما چنانکه در پاسخ فوق تبیین شده است، تراشیدن ریش هرگاه سبب همانندی با غیر مسلمانان و غیر متشرّعان که غالباً به این کار اهتمام دارند و آن را از فرهنگ مطلوب خود می‌شمارند باشد، جایز نیست، به این معنا که حرام است و بر آن عقابی مترتب می‌شود؛ چراکه خداوند از همانندی با کافران نهی کرده و فرموده است: **﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا﴾**^۱؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! همانند کسانی که کافر شدند نباشید» و از همانندی با فاسقان نهی کرده و فرموده است: **﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾**^۲؛ «و همانند کسانی نباشید که خدا را از یاد بردند، پس خودهاشان را از یادشان برد، آنان همان فاسقان هستند» و همانندی با آنان را ناروا دانسته و فرموده است: **﴿إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلَهُمْ﴾**^۳؛ «شما آن هنگام مانند آنان خواهید بود» و کسانی را به سبب همانندی با آنان نکوهش کرده و فرموده است: **﴿بُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلٍ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾**^۴؛ «همانند سخن کسانی را می‌گویند که پیشتر کافر شدند! خداوند آنان را بکشد! چگونه انحراف می‌یابند؟!» و کمترین گرایش به آنان را موجب

۱. آل عمران / ۱۵۶

۲. الحشر / ۱۹

۳. النساء / ۱۴۰

۴. التوبة / ۳۰

عقاب دانسته و فرموده است: ﴿وَلَا تَزْكُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ﴾؛ «و به سوی کسانی که ستم کردند گرایش پیدا نکنید که شما را آتش می‌گیرد و برایتان جز خداوند سرپرستانی نیست، آن گاه یاری نمی‌شوید» و روشن است که عموم و اطلاق این آیات مبارکه، هر گونه همانندی با کافران و فاسقان در کارهایی که ضرورت عقلی یا شرعی ندارند را شامل می‌شود. بر این اساس، مسلمانان نباید شعائر و سنت‌های خود که در جهان به آن شناخته شده‌اند را برای خوشایند کافران و فاسقان ترک کنند و به شعائر و سنت‌های کافران و فاسقان روی آورند.

البته همان طور که در پاسخ فوق توضیح داده شده است، کوتاه کردن ریش به نحوی که همانندی با غیر مسلمانان و غیر متشرعان محسوب نشود، اشکالی ندارد، مانند کوتاه کردن آن در حدی که عرفاً گذاشتن ریش محسوب شود، بل کوتاه کردن آن در حدی که عرفاً تشبیه به مرتضیان و داعشیان محسوب نشود، واجب است.

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۱/۳۰

نویسنده: ابو الفضل وفابیان

پرسش فرعی ۲

در مورد تراشیدن ریش که جناب علامه از حیث تشابه به کفار حرام دانستند، آیا در شرایط فعلی که در ایران یا ترکیه یا حتی کشورهای عربی و اکثر نقاط دنیا مسلمانان ریش خود را می‌تراشند که به لحاظ بهداشتی یا اداری و عادت و غیره می‌باشد و کسی آن را به لحاظ عرف شبیه کفار و ظالمان نمی‌داند، باز هم عملی حرام است و یا مشابه نقلی که از حضرت علی در مورد خضاب کردن و خود را شبیه یهود نساختن بود و حضرت آن را نسخ کردند حکم ریش هم همانند آن منسوخ است؟ باسپاس فراوان.

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۳

پاسخ به پرسش فرعی ۲

گذاشتن یا تراشیدن ریش، به ذات خود حکمی در اسلام ندارد؛ چراکه بنا بر قاعده، انسان بر جسم خویش مسلط است و می‌تواند هر تصرفی که مضر برای آن نیست در آن انجام دهد، ولی گذاشتن ریش و خودداری از تراشیدن آن، به دلیل مداومت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت و اصحابش و سپس عموم تابعان و اتباع تابعان و فقهاء و صلحاء بلاد در طول قرون متمادی تاکنون، به یکی از بارزترین سنت‌های اسلامی و نمادهای مسلمانان در جهان تبدیل شده است. هم‌اکنون نیز بر خلاف پندار جناب‌عالی، گذاشتن ریش یکی از سنت‌های اسلامی و

۱۱۳/ هود . ۱

نمادهای مسلمانان در جهان است و کسانی از آنان -خواه از میان اهل تشیع و خواه از میان اهل سنت- که به اسلام ملتزم هستند آن را رعایت می‌کنند؛ همچنانکه تراشیدن ریش، به وضوح عادت غیر مسلمانان و عادت مسلمانانی است که به اسلام التزام کمتری دارند و نوعاً تحت تأثیر فرهنگ غیر مسلمانان و به قصد همانندی با آنان -که این کار را از نمادهای تجدد می‌پندارند- آن را انجام می‌دهند و تبعاً از این جهت، گناه کار شمرده می‌شوند و روشن است که همانندی با گناه کاران فارغ از همانندی با غیر مسلمانان، حرام است؛ چنانکه خداوند فرموده است: ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾؛ «و همانند کسانی نباشید که خدا را از یاد بردند، پس خودهایشان را از یادشان برد، آنان همان فاسقان هستند»؛ به این معنا که احکام خداوند را از یاد بردند، پس خداوند هویت‌شان را از یادشان برد.

البته روشن است که معاصی در اسلام مراتب مختلفی دارند و برخی بزرگ‌تر از برخی دیگر هستند و تراشیدن ریش، معصیتی کبیره نیست، بل معصیتی صغیره است که به مراتب از دروغ، توهین، تهمت، ریا، پیروی ظالمان و خوردن مال مردم کوچک‌تر است و تا هنگامی که به حدّ عادت نرسیده است فسق شمرده نمی‌شود و نقض کننده‌ی عدالت نیست، ولی اگر به حدّ عادت برسد فسق شمرده می‌شود و عدالت را نقض می‌کند، تا حدّی که شهادت کسی که به آن اهتمام دارد، معتبر نیست و نماز گزاردن پشت سر او محلّ اشکال است. هر چند مسلماً گذاشتن ریش برای عدالت کافی نیست و بسیاری از مسلمانان که ریش می‌گذارند فاسقند، بل بزرگ‌ترین فسق در میان آنان از عالمان فاسدی بر می‌خیزد که ریش‌هایشان بلند و تقوایشان کوتاه است، تا با ظاهری اسلام‌گرایانه مسلمانان را به سوی کفر سوق دهند، ولی با این حال، حفظ نمادهای مسلمانان و دوری از نمادهای کافران ضروری است و نمی‌توان همانندی با کافران را به همانندی با این گروه از مسلمانان ترجیح داد.

تاریخ: ۱۳۹۵/۶/۱۴

نویسنده: علی

پرسش فرعی ۲

درباره ریش و گذاشتن ریش فرمودید. بسیار جواب‌های عالی و کاملی بود، ولی هستند کسانی که ریش موزون و خوبی ندارند (کوسه) و با گذاشتن ریش واقعاً قیافه نامرتب و بدی پیدا می‌کنند. برای اینان چه حکمی دارید؟

با تشکر

۱۹ / الحشر / ۱

www.alkhorasani.com

بایک اطلاع هر سطره منصوره‌ها شیخ محمد علی حفظه الله تعالی

اگر ریش مسلمان به اندازه‌ای می‌روید که گذاشتن آن سبب تمایز او از غیر مسلمانان و غیر متشرعان می‌شود، واجب است که آن را بگذارد، هر چند کامل و یکپارچه نباشد؛ چراکه مقصود از گذاشتن ریش، زیبایی نیست، بلکه عدم تشبّه به غیر مسلمانان و غیر متشرعان است و از این رو، برای کسانی که با آن زیباتر نمی‌شوند نیز ضروری است، ولی اگر به اندازه‌ای می‌روید که گذاشتن آن سبب تمایز از غیر مسلمانان و غیر متشرعان نمی‌شود، تراشیدن آن اشکالی ندارد؛ چراکه گذاشتن آن در چنین فرضی عبث است.

بایگاه اطلاع رسانی دفتر منسوخ‌ها شیخ حرّانی
 مجلس شورای اسلامی

